

Інфляція (CPI) у березні

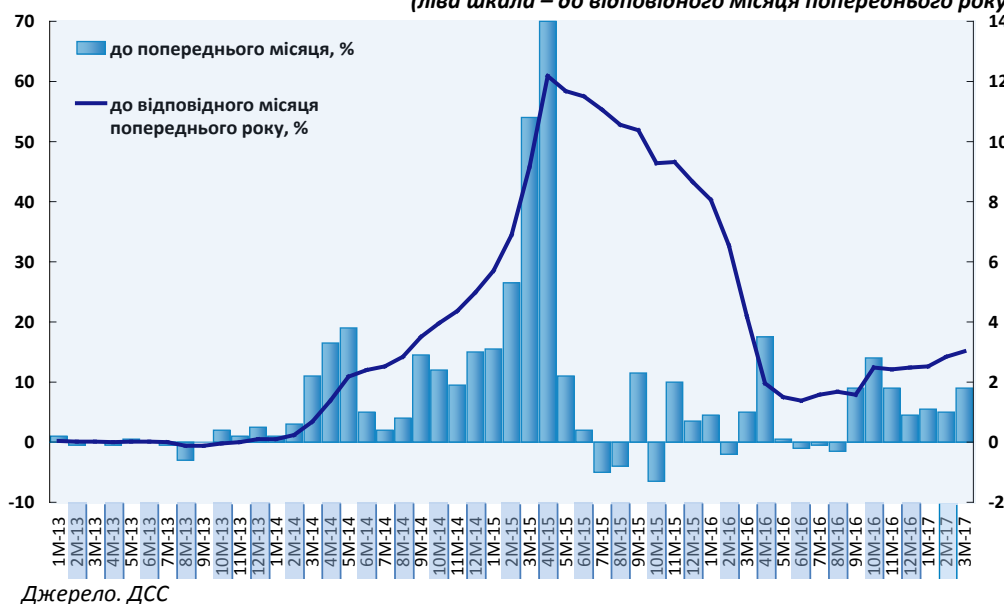
Як і очікувалося, у березні 2017 р. темп інфляції був вищим за два попередні місяці цього року і становив 1,8 % (1 % у лютому та 1,1 % у січні). Динаміка річної споживчої інфляції (у розрахунку до відповідного місяця попереднього року), незважаючи на деяке її прискорення у березні 2017 р. до 15,1 %, в цілому була суттєво нижчою за значення минулих років (20,9 % у березні 2016 р. та 45,8 % у березні 2015 р.).

Основний внесок у збільшення споживчих цін забезпечено типовим для цього місяця подорожчанням одягу і взуття, що на фоні прискореного зростання цін на продукти харчування з високим ступенем обробки (через реалізацію вторинних ефектів від зростання витрат виробництва на оплату праці та сировину) відобразилося на підвищенні базової інфляції на 1,7 % (внесок до загального зростання споживчих цін – 1 відсотковий пункт (далі – в. п.)).

Водночас подорожчання алкогольних напоїв і тютюнових виробів разом із адміністративним підвищенням тарифів на електроенергію, а також підняттям плати за проїзд у автодорожньому пасажирському транспорті позначилося на збільшенні небазової інфляції, яка за розрахунками Мінекономрозвитку становила 1,9 % (внесок – 0,8 в. п.)

Очікується, що у I півріччі формування інфляційного тренду на споживчому ринку відбуватиметься, в першу чергу, під впливом дії фактору витрат, сезонного зниження цін на продовольство та відсутності значних коливань на валютному ринку.

Рис. 1. Темпи приросту (падіння) споживчих цін, %
(права шкала – до попереднього місяця),
(ліва шкала – до відповідного місяця попереднього року)

Джерело. ДСС

На даний час незначне поточне прискорення інфляції на споживчому ринку як у річному вимірі (у березні 2017 р. до 15,1 % з 14,2 % у лютому 2017 р.), так і показників середньорічного індексу цін (зміна цін до відповідного періоду попереднього року) до 13,9 % у березні 2017 р. з 13,4 % у лютому 2017 р., є реалізацією накопичених ефектів від зростання витрат виробництва, у т.ч. на оплату праці, енергоресурси та сировину.

Водночас цьогорічні темпи зростання інфляції залишаються суттєво нижчими за значення минулих років: у річному розрахунку ціни у березні 2017 р. підвищилися на 15,1 % порівняно з 20,9 % у березні 2016 р. та 45,8 % у березні 2015 р., середньорічний індекс цін збільшився на 13,9 % порівняно з 30,8 % у березні 2016 р. та 36,3 % у березні 2015 р.

«у березні інфляція сформована переважно її базовою компонентою»

«має місце уповільнення темпів зростання як середньорічного рівня інфляції у березні 2017 р. до 13,9 % (у березні 2016 р. – 30,8 %), так і інфляції у річному вимірі до 15,1 % у березні 2017 р. (у березні 2016 р. – 20,9%)»

Табл. 1. Темпи приросту/зниження ІСЦ за розділами товарів та послуг

	Березень 2016 р., % м/м-1	Березень 2017 р., % м/м-1	Внески у зміну ІСЦ, в. п. за березень 2017р.	Питома вага у споживчому наборі, %
Усі товари та послуги	1,0	1,8	-	100
Зміна базового ІСЦ	1,9	1,7	1,0	57,4
Зміна небазового ІСЦ	0,2	1,9	0,8	42,6
Зростання цін				
Одяг і взуття	10,7	10,5	0,6	5,4
Житло, вода, електроенергія, газ та інші види палива	2,9	5,0	0,4	7,5
Зв'язок	0,1	2,5	0,1	3,2
Алкогільні напої, тютюнові вироби	1,3	1,3	0,1	7,9
Продукти харчування та безалкогольні напої	-0,7	1,1	0,5	41,8
Ресторани та готелі	0,7	0,9	0	2,2
Відпочинок і культура	1,8	0,8	0	3,2
Транспорт	1,0	0,7	0,1	12,1
Охорона здоров'я	1,0	0,4	0	6,7
Освіта	0,9	0,2	0	1,6
Предмети домашнього вжитку, побутова техніка та поточне утримання житла	0,7	0,1	0	4,7
Зниження цін				
Різні товари та послуги	0	-0,4	0	3,7

«основними чинниками збільшення цін є типове для березня подорожчання одягу і взуття, а також заплановане підвищення тарифів на електроенергію»

Джерело. ДСС, розрахунки Мінекономрозвитку

Примітка. За рахунок округлень, які виникали у зв'язку з електронною обробкою інформації, сума внесків за розділами товарів і послуг може не дорівнювати підсумку.

Серед стимулюючих чинників у березні були:

Внутрішні:

- **сезонні** - зростання цін на одяг та взуття (на 10,5 %, що зважаючи на значну питому вагу в ІСЦ стало одним з основних чинників прискорення інфляції – внесок у зміну ІСЦ склав 0,6 в. п.). Таке підвищення цін пов'язано, насамперед, із появою на ринку нових колекцій весняного одягу та методологічними особливостями обрахунку цін на теплий одяг і взуття, тобто на товари, які мають яскраво виражений сезонний характер та відсутні у продажу у несезонний період;

Довідково. Відповідно до Методологічних положень щодо організації статистичного спостереження за змінами цін (тарифів) на споживчі товари (послуги) і розрахунків індексів споживчих цін, затверджених наказом Держстату від 29.08.2016 № 158, для сезонних продуктів у несезонний для цих товарів період спостереження за змінами цін не проводиться, а відсутні ціни імпутуються із застосуванням останньої зареєстрованої нормальної ціни*. Тобто починаючи з березня по серпень включно, у несезонний період для зимових видів одягу, не обраховується динаміка фактично зареєстрованих цін, а використовуються імпутовані ціни**. Лише починаючи з вересня по лютий наступного року враховується фактично зареєстрована ціна на зимові види одягу та взуття, що може створювати сезонні стрибки у ціновій динаміці у цій групі товарів у березні та вересні кожного року.

*Нормальною вважається ціна, яка діяла до початку масового сезонного розпродажу.

**Імпутована ціна – ціна, що присвоюється продукту, якщо в певний період ціна на нього відсутня. Імпутована ціна розраховується із використанням останньої зареєстрованої нормальної ціни продукції та індексу цін за товарною підгрупою, розрахованого на основі цін наявних продуктів.

- **адміністративні** – зростання цін/тарифів на послуги ЖКГ, головним чином через заплановане ще у 2015 р. підвищення тарифів на електроенергію на 28,1 %, в той час, як тарифи на природний газ не змінювались;

Довідково. Підвищення тарифів на електроенергію у березні відбулося згідно з постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 26.02.2015 № 220, зареєстрованої в Мін'юсті 02.03.2015 за № 231/26676.

- **економічні:**

збільшення собівартості сільгоспвиробництва та, відповідно активізація цінової динаміки у харчовій промисловості;

Довідково. Сукупні витрати на виробництво сільськогосподарської продукції у січні-лютому 2017 р. порівняно з відповідним періодом минулого року збільшились на 25,2 %, у т.ч. на продукцію рослинництва – на 28 %, продукцію тваринництва – на 18,9 %.

Ціни виробників харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів зросли у березні 2017 р. на 16,6 % (у розрахунку до відповідного місяця попереднього року).

соціальні виплати населенню, які стимулювали розширення платоспроможного попиту (з 01.01.2017 відбулося підвищення мінімальної зарплати до 3 200 грн, як результат протягом січня-лютого 2017 р. реальна зарплата зросла на 19,7 % (за цей же період у 2016 р. відбулося падіння на 10,8 %);

Довідково. Оборот роздрібної торгівлі у січні-березні 2017 р. порівняно із січнем-березнем 2016 р. у порівнянних цінах зріс на 3,1 % (за цей же період у 2016 р. – на 1,6 %).

збереження тенденції щодо перевищення обсягів продажу іноземної валюти населенням над її купівлю (нетто-продаж іноземної валюти у березні становив 191 млн. дол. США), що додатково збільшувало готівкову масу на споживчому ринку.

Зовнішні:

зростання цін на продовольство на світовому ринку (індекс цін на продовольство ФАО у березні 2017 р. у розрахунку до березня 2016 р. збільшився на 13,4 %).

Стримуючими чинниками у березні виступали:

Внутрішні:

економічні:

антиінфляційна монетарна і жорстка фіскальна політика;

Довідково. За оперативними даними НБУ на кінець березня 2017 р. порівняно із кінцем грудня 2016 р. монетарна база знизилась на 6,5 %, грошова маса за цей же час – на 2,6 %.

Водночас за даними Казначейства за січень-лютий 2017 р. консолідований бюджет зведено з профіцитом на рівні 17,98 млрд. гривень.

відсутність споживчого кредитування (за оперативними даними НБУ кредити, надані домогосподарствам, за січень-березень знизились на 1,2 %);

реалізація (з лагом) ефекту від ревальвації обмінного курсу гривні у лютому-березні 2017 р. (середньомісячний офіційний курс гривні до долара США за цей період ревальвував на 0,55 %).

Довідково. Завдяки стабільності на валютному ринку ціни на деякі імпортовані товари зростали менш суттєво або взагалі знижувалися. Так, у березні відбулося здешевлення побутової техніки (на 0,2 %), а також аудіотехніки, фотоапаратури та обладнання для обробки інформації (на 0,1 %). При цьому ціни на домашній текстиль, товари особистого догляду уповільнили зростання.

Зовнішні – зниження у березні порівняно з лютим цін на нафту марки Brent на світовому ринку після трьох місяців зростання (на 19,5%), що на фоні зміцнення обмінного курсу гривні в останні два місяці обумовило незмінність цін на паливно-мастильні матеріали у березні з урахуванням лагового ефекту впливу динаміки світових цін (лаговий вплив від березневого зниження світових цін на нафту відчуватиметься у наступних місяцях).

Довідково. За даними Світового банку у березні 2017 р. порівняно з лютим 2017р. ціна на нафту марки Brent знизилась на 6,3 % до 51,97 долара США/барель.

Примітка. У березні 2017 р. відбулося прискорене зростання цін виробників (на 3,5 %), найбільше на енергоносії та продукцію ГМК, що обумовлено реалізацією ефекту від попереднього збільшення цін на світовому ринку залізної руди і нафтопродуктів та підвищення тарифів на електроенергію.

Очікування. У I півріччі 2017 р. очікується продовження тенденції помірною підвищення цін (близько 7 % [± 1 %] (у розрахунку червень 2017 р. до грудня 2016 р.)), що обумовлено сезонністю та суттєвим розширенням платоспроможного попиту населення, а також відображенням у цінах змін в акцизах на алкогольні напої, лаговий вплив від яких ще відчуватиметься у наступні місяці.

Ризиками, що можуть призвести до помітної активізації інфляційних процесів у найближчі місяці на споживчому ринку може стати подальший тиск з боку зовнішньоекономічних реалій (більше підвищення світових цін на продовольство порівняно з минулорічним рівнем) та зростання вартості енергетичних витрат в економіці, відновлення негативних інфляційних очікувань населення на фоні можливої «м'якої» девальвації гривні.

«стабільність на валютному ринку стримувало зростання споживчих цін»

«у подальшому очікується збереження невисокої інфляційної динаміки»